

Извънреден брой

БОРБА®

**Правителството на Александър Малиновъ, което на 22 септември 1908 г.
провъзгласи Независимостта на България**

На снимката отляво надясно: военният министър генералъ Данаилъ Николаевъ,
Никола Мушановъ, Александър Малиновъ – премиеръ, Калинковъ – служителъ въ кабинета,
Стефанъ Паприковъ – министъръ на външнитѣ работи, Иванъ Салабашевъ и Михаилъ Такевъ

Манифестъ към българския народ

На 22 септември 1908 г., Търново – Царевецъ, въ църквата “Свети Четиридесет мчченици” царь Фердинандъ, одобрявайки Независимостта на България, въ Манифестъ към българския народъ каза:

Въодушевенъ отъ това свето дѣло и за да отговоря на държавнитѣ нужди и народното желание, съ благословението на Всевишния провъзгласявамъ съединената на 6 септември 1885 г. България за Независимо Българско царство и заедно съ народа си дълбоко вѣрвамъ, че този Ми актъ намери одобрението на Великитѣ сили и съчувствието на цѣлия просвѣтленъ свѣтъ.

Да живѣе свободна и независима България!

Да живѣе българскиятъ народъ!

(Издаденъ въ древната столица Велико Търново на 22 септември 1908 г. – двадесетъ и втората година на Нашето царуване.)

Фердинандъ I

Съ европейско възпитание, Той се проявява като политикъ отъ класа и всепризнатъ дипломатъ тогава, когато става дума за отстраняването на противоречия и напрежение въ отношенията между политическитѣ сили и личности.

Дипломатическиятъ усетъ на царь Фердинандъ I му подсказва, че презъ 1908 г. е дошълъ деньтъ за обявяване на българската независимостъ и Той не го пропуска.

Съ този актъ царь Фердинандъ I свързва името си съ Независимостта на Българската държава.

Манифестъ към българския народ

На 3 октомври 1918 г. царь Фердинандъ I предава царския жезълъ на престолонаследника князь Борисъ Търновски, който поема управлението на страната като Царь на българитѣ Борисъ III.

Предавайки престола, абдикиралиятъ царь Фердинандъ пише на сина си:

“Ваше Величество, Борисе, ти си сега начело на България. Сега отъ тебе зависи да направишъ тази страна по-богата и по-спокойна.”

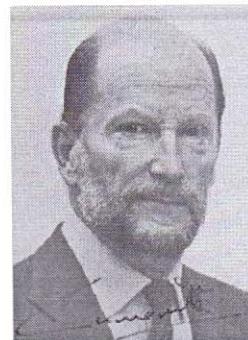
Въ Манифеста къмъ българския народъ на 3 октомври 1918 година царь Борисъ III каза:

Осланяйки се на волята на народа и уповавайки се на закрилата на Всевишния, призовавамъ всички българи да се сплотятъ около Моя Престолъ и Ми дадатъ пълната си подкрепа, за да изпълня свещенния си дългъ къмъ милата Ми Родина, която преживѣва моменти на крайни усилия и тежки изпитания, и да приготвя достойно и честито бъдеще на българското племе.

*Да живѣе България!
Борисъ III, Царь на българитѣ*

Царь Борисъ III изпълни манифестното си обещание.

Народътъ Го нарече Царь Борисъ III Обединителъ!

Манифестъ към българския народ

*Българи,
Днесъ, 16 юни 1955 г., навършвамъ 18 години и съгласно Конституцията на Българското царство ставамъ пълнолѣтенъ.*

Като известявамъ за това събитие на моя възлюбленъ народъ, съобразно чл. 31 отъ нашия Основенъ законъ, призовавамъ Божията милостъ и закрила върху неговитѣ сѣдбини.

*Скъпи съотечественици,
...Презъ бурнитѣ години на нашата нова история българскиятъ народъ можа да изгради държавата си върху истински демократични основи и да си извоюва граждански свободи, обезпечени отъ Търновската конституция. България се издигна като независима и благоденстваща страна, всеобщо уважавана и устремена къмъ свѣтли бѣднини, и то въпрѣки многобройнитѣ посегателства върху нейната независимостъ.*

...Като пръвъ гражданинъ на България и въ името на институцията, която представлявамъ, заявявамъ тържествено, че за менъ всички българи сѣ равни и ще одобря и подкрепя всѣка инициатива, която е въ съгласие съ Търновската конституция и си поставя за целъ освобождаването и преуспѣването на България.

*Богъ е съ насъ!
Да живѣе свободна и независима България!*

*Симеонъ II,
Царь на българитѣ*

Следъ 47 години, завърналъ се въ Родината и взелъ участие въ българския политически животъ, Той наистина показа, че за Него всички българи сѣ равни и стана помирителъ на избуѣлитѣ политически страсти презъ прехода.

ИЗДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ УПРАВИТЕЛЕНЪ СЪВЕТЪ НА БЪЛГАРСКИЯ НАЦИОНАЛЕНЪ ФРОНТЪ, Инк.

Published by the Central Executive Board of the Bulgarian National Front, Inc.
P.O. Box 46250, Chicago, Ill. 60646

Д-ръ **Иванъ Дочевъ** — основателъ
+ Д-ръ **Георги Паприковъ** — редакторъ

Редактура комитетъ

Година 52

Извънреденъ брой

Октомври 2003

Общински избори 2003 година

Глава седма, чл. 136, ал. 1 отъ Конституцията на Република България гласи:

“Общината е основната административна териториална единица, въ която се осъществява мѣстното самоуправление. Гражданитѣ участватъ въ управлението на общината както при избранитѣ отъ тѣхъ органи на мѣстно самоуправление, така и непосредствено чрезъ референдумъ и общи събрания на населението.”

По-нататкъ въ Конституцията отъ чл. 137 до чл. 146 се опредѣлятъ функциитѣ на органитѣ на власт (общински съветъ) и управление (кметъ) на самоуправляващата се административна единица. Както органитѣ на власт (общинскитѣ съветници), така и органитѣ на управление (кметоветѣ) се избиратъ направо отъ населението по принципа на всеобщото тайно и прѣко гласуване.

Мѣстнитѣ избори по принципъ сж мажоритарни, т.е. гласува се не за партийна програма, на която представителъ е кандидатътъ за кметъ или общински съветникъ, а за опредѣлена личностъ, която съ своитѣ качества ще осъществява изпълнението на законитѣ, ще ръководи мѣстнитѣ финанси и икономика, образованието и здравеопазването. Съ други думи, нарѣдъ съ семейството, тѣ сж основната гражданска единица на държавната власт. Отъ тѣхъ зависи спокойствието, животътъ, честта и имо-

тътъ на живѣещитѣ въ общината граждани.

Прекрасно построено отъ законодателя, но... Защо но?

Защото мажоритарниятъ принципъ още оттукъ придобива политически, партиенъ привкусъ. Кандидатъ-кметоветѣ се посочватъ отъ партийнитѣ централи, а когато се регистриратъ като независими кандидати, тѣ получаватъ партийна подкрепа, не безъ уговорка за изпълнение на партийни поръчения. Съветницитѣ се избиратъ по пропорционалния принципъ, но и тукъ листитѣ сж съставени по партийна принадлежностъ или посочениятъ кандидатъ (чети регистрираниятъ) е получилъ предварително партийна подкрепа. По този начинъ мѣстното управление се партизанира и избранитѣ кметове и съветници не сж свободни въ действията си, а заложенци на решенията на партийнитѣ централи. Не е необходимо да се пояснява, че и въ общинскитѣ избори, както въ парламентарнитѣ, водеща роля иматъ голѣмитѣ партии съ постоянна членска маса и електорална подкрепа. Тѣхната борба за надмощие и участие въ властта привлича малкитѣ партии, които не биха могли да се надѣватъ на самостоятеленъ успѣхъ и особено при балотажъ ги използватъ, кжде съ обещания за “парченце отъ управленската баница”, кжде договаряне и плащане въ брой на суми, за да подкрепятъ съ гласоветѣ на членоветѣ си тѣхнитѣ кандидати. Това е

свѣтовна практика, отъ която и ние не правимъ изключение. И така, критериятъ знаещъ, можещъ, ползващъ се съ всѣобщо уважение отъ гражданитѣ кандидатъ се подмѣня съ критерия на партийно послушание, цензъ и авторитетъ, не всрѣдъ гражданитѣ, а всрѣдъ партийнитѣ босове. Естествено е при това положение следъ спечелени избори да започне политическа чистка и клиентелизъмъ, срещу който сж се борили въ предизборната надпревара, да избуи с по-голѣма сила. А какво става съ подкрепящитѣ малки партии “джуджета” или “фантоми”? Те прибиратъ “бойнитѣ си знамена” въ очакване на изпълнение на предизборнитѣ обещания на “голѣмитѣ” и обикновено дочакватъ следващитѣ избори съ отворени “човчици”.

Въ предстоящитѣ общински избори “Богъ далъ” необикновено голѣмо количество партийни заявки за участие. Това изобилие може да бжде обяснено по най-различни начини. Или съ законови предпоставки за по-нататъшно партийно сжществуване, или с бушуващата буря на лидеромания, която трудно ще бжде преодолѣна въ българския политически животъ.

Отъ около 280 на брой регистрирани политически партии въ изборитѣ ще взематъ участие не по-малко отъ 140. Много отъ тѣхъ състоящи се отъ: азъ, жената, шурей и балдъзата, разбира се, мама и тате (та нали тѣ сж главнитѣ агитатори въ махалата), естествено и децата (и това, което скоро очакваме, не знаейки още момче или момиче ще бжде – това между другото).

Линията, около която се групиратъ политическитѣ сили, или по-точно, която ги раздѣля, е центъръ, на лѣво и дѣсно отъ него.

Въ лѣвата еквагория се нареждатъ: БСП, БРСП, ОБТ, разни движения, представлящи си, че защитаватъ или че могатъ да защитятъ правата на безработнитѣ граждани, на пенсионеритѣ, на болнитѣ (по скалата на всички болести), на мѣстния патриотизъмъ и какви ли не още, издигайки популистки лозунги съ ретро съ-

държание, носталгично по изминалитѣ години, когато работишь или не, щомъ си на служба, получавашъ пари.

Центърът, разбира се, е заетъ отъ най-прагматичнитѣ, улегнали политически сили, съ традиция и минало (като центристски) и новообразуванитѣ такива, извикани на животъ (или представлящи си, че са извикани) отъ изискванията и нуждитѣ на момента. Тукъ абривиатуритѣ на БЗНС-тата заематъ значително мѣсто, наредъ съ Партията на зеленитѣ, ДПС, която отъ етническа постепенно смѣня облика си като общонационална, НДСВ, което въ момента е управляваща партия съ коалиционния си партньоръ ДПС, разнитѣ ромски движения, които въ интересъ на истината, който ги има по мѣста, изборната победа клони въ негова полза, и др.

Надѣсно призовото мѣсто все още не освобождава СДС и роенитѣ отъ него ССД, БДС “Радикали”, ДГИ, БДФ, ДП, РДП и още други, които сами не знаятъ какво съдържание влагатъ въ понятието “надѣсно”.

При това многообразие на имена, чиито партийни програми и послания си приличатъ като “две капки вода” по отношение проблемитѣ на населенитѣ мѣста на общинско ниво, наистина гласоподавателътъ трѣбва сериозно да помисли, преди да пусне бюлетината си, защото следъ това ще носи на гърба си последицитѣ на емоционалния си необмисленъ вотъ. Преценката и преоценката на ценноститѣ е задължителна, защото вълкътъ, надѣналь овча кожа, лесно се освобождава отъ нея, овладѣль коридоритѣ на властта. По-възрастното поколение ще си спомни как презъ есенята на 1944 г. една партия заграби властта въ името на възстановяване на Търновската конституция и какъ следъ това я захвърли като ненуженъ парцалъ и я наруши отъ А до Я. Днесъ отново тази партия алепира за довѣрие въ общинскитѣ избори, издигайки знамето на гражданското общество и пазарната икономика.

Докога ли!?

БОРБА

Да покажемъ при вота на общинскитѣ избори, че времето е въ насъ и ние сме въ времето, че политическата схема на двупартийность е разбита и да изберемъ за мѣстни управници най-достойнитѣ отъ достойнитѣ граждани, които да водятъ мѣстнитѣ дѣла съ умъ и последователность.

Опорни точки

95 години Независима България

22 септември 1908 г. – първият ден, в който България бе обявена за независима, суверенна и демократична държава. Така, както по мирен път осъществи Съединението на несправедливото ѝ разделение от Берлинските сили, подписали Берлинския диктат, на 22 септември 1908 г. правителството на Ал. Малинов пак по мирен път извърши още един революционен акт, като обяви Независима България. Родината ни стана самостоятелна, независима, свободна сама да чертае пътя на бъдещото си развитие и да осигурява достоен живот на гражданите си. Застана редом до останалите свободни и независими страни. Сама свободно и отговорно започна да организира и води своя общественно-политически живот, пое в свои ръце съдбините на народ и Отечество. Започна да направлява с чувство за отговорност общественото развитие, без намесата на друга страна, без нечий обиден чужд диктат.

Акт велик, задължаващ управляващи и народ, изискващ всеотдайност и отговорност пред народ и Родина.

След тържествен молебен в църквата "Св. Четирдесет мъченици" във Велико Търново княз Фердинанд прочита, прави достояние на народа **историческия манифест към българския народ за обявяване на Българската независимост**. Тържествено

прозвучават думите: "Въодушевен от това свято дело и за да отговоря на държавните нужди и народното желание с благословието на Всевишния, **провъзгласявам съединената на 6 септември 1885 г. България за независимо Българско царство и заедно с народа си вярваме, че този ни акт ще намери одобрението на великите сили и съчувствието на целия просветен свят.**"

Днес тази независимост задължава управляващи и всеки български гражданин да я пази свято. Още повече, че десетилетия търпяхме чужда зависимост и друга страна направляваше общественно-политическия ни живот и живота на всеки отделен наш гражданин. Апетитите на велики страни не са секнали, отправят взор към страната ни, а и слабостите, допускани от управляващите, обезверяват мнозина. Повеят на чуждото, по-доброто навлиза в душите ни. Чуваме и виждаме хвалебствията му. Те са около нас, сред нас. Не ни е чужда и горчивината, разочарованието. Ще допуснем ли отново народът и държавата ни да надянат хомота на зависимостта? Нека свято и безкомпромисно запазим независимостта си, постигната на 22 септември 1908 г. 95 години Независима България да продължи свободно, достойно да върви напред.

Елена Вачева, Хасково

Народ, който не пази независимостта си и не е готов на жертви за нейното отстояване, не е достоен за нея. А този, който забравя поробителите си, вечно ще носи клеймото на позора.

По пътя на прогреса

800 дни – митове и реалност

Димитър Цонев

в. "Сега", 27 септември 2003 г.
Име на рубриката "Think positive"

"Готов съм да предложа схема от икономически мерки и социално-икономическо партньорство, посредством които не по-късно от 800 дни прочутото българско трудолюбие и предприемчивост ще променят живота ви." (Симеон Сакскобургготски, 6 април 2001 г., Врана)

Това е точният цитат от изказването на Симеон Сакскобургготски във Врана, когато заяви намерението си да се включи в политическия живот на страната и да даде възможност на българите да гласуват за неговата платформа.

Оттогава насам този цитат се появяваше твърде рядко или почти никога на страниците на печатните издания или в коментарите на електронните медии.

Защо се случи така?

Отговорът се свежда до факта, че още от следващия ден – 7 април 2001 г., бе дадено началото на различните видове тълкувания на казаното от сегашния премиер. Тълкувания, които с течение на времето се превърнаха в митове. А митологизацията на тези 800 дни дава добра възможност за подмяна както на съдържанието, така и на посланието.

Някои издания започнаха да броят оставащите дни до 800-ия. Въпреки точния и изричен текст на обръщението, където ясно се казва, че става въпрос за икономически мерки и условия, които ще дават възможност да се реализира българското трудолюбие в една доста по-благоприятна среда, коментатори, анализатори и политици наложиха в публичното пространство мита, че "Симеон обеща за 800 дни да оправи държавата и живота на българите". Никъде не се споменаваха идеята за съпричастността на сънародниците ни. Не се говореше за създаване на икономически лостове, които да бъдат основа за развитие на предприемчивостта и трудолюбието.

Напротив, тези 800 дни бяха превърнати в мит с една основна цел. Да се използват като оръжие срещу правителството и министър-председателя, което периодично да изстрелва тълкувания и изводи извън реалния контекст и съдържание на казаното от Симеон Сакскобургготски.

Заедно с митологизацията на 800-те дни в публичното пространство започнаха да се появяват един през други и още митове и легенди за Симеон и неговите намерения. Някои от тях преживяха по-дълго, друг доста по-кратко в медийната среда. Но така или иначе митовете станаха част от този, превърнал се вече в нещо сакрално, срок.

Кои бяха те? Може би някои вече сте ги забравили. Полезно би било обаче от време на време да си ги припомним.

Първият мит бе свързан с легендата, че заявката от 6 април 2001 "е опит за възстановяване на монархията не пряко и легално, чрез референдум, а заобиколно, през задния двор на партийно-партизанските механизми" (О. Минчев, в. "Сега", 7 април 2001 г.).

Този мит преживя кратко до момента, когато Симеон Сакскобургготски положи клетва като министър-председател на Република България пред 39-то Народно събрание.

Друга важна заблуда, лансирана в предизборния период на 2001 г., бе свързана с твърденията, че Симеон е русофил и е категорично против НАТО и ЕС. Те бяха даже извратени до варианта, че бившият български цар е агент на КГБ.

"Присъединяването ни към Евросъюза и НАТО будят у мен основателна тревога. Движението е само средство, целта е друга – смяна на държавното устройство. Въпросът е дали ЕС и НАТО биха приели държава със спорна политическа система" (Н. Михайлова, в. "Демокрация", 22 май 2001 г.).

Този мит претърпя поражение през ноември 2002 г. в Прага и загина окончателно през декември в Копенхаген. България получи покана за НАТО и пътна карта за ЕС.

Друго злокобно твърдение, което живееше благодарение на сините политолози, бе свързано с намерението на Симеон да разруши партийно-политическата система.

“Апатия и чувство за безвремие затискат страната... това е естествен резултат от онова загърбване на “политическата система”, за което апелираше – и което постигна – Симеон” (Е. Дайнов, в. “Труд”, 25 май 2002 г.).

Това, което постигна НДСВ и неговият лидер, е нещо съвсем друго, оценявано по достойнство и у нас, и в чужбина – разрушаване на двуполусния модел.

“Испанското гражданство” на министър-председателя Симеон Сакскобургготски бе най-кратката медийно-политическа инсинуация, поднесена на обществото у нас. Тази лъжа не успя даже да се превърне в мит. По-скоро митологични станаха агресивността, безпардонността и късогледият опит да се делегитимират министър-председателят и българските институции.

Това са само малка част от митовете на тези 800 дни.

Реалностите ги знаете. Живейте с тях.

Обръщение на министър-председателя към българския народ

Драги сънародници,

Преди малко повече от две години ви предложих да обединим усилията си и заедно да направим България добър дом за всеки наш гражданин. Това е единственият ми мотив да се завърна в Родината след толкова години в изгнание и да поема отговорността да продължа да работя и като министър-председател за доброто ѝ бъдеще.

Обръщам се към вас, не да цитирам голи цифри или да очертавам някаква въображаема действителност. Както винаги съм казвал, аз съм реалист. Няма да злоупотребявам с вашето време, особено вечер, когато сте при семействата си, но от уважение към всички и най-вече към онези, които се трудиха съвестно през първите две години от мандата на нашето управление, се чувствам отговорен да споделя някои мисли за изминалия период.

На 6 април 2001 г. обявих пред вас готовността си да предложа схема от икономически мерки, които да дадат възможност на традиционното българско трудолюбие и предприемчивост да променят положението в страната ни. В рамките на 800 дни. **Изхождайки от личния си делови опит, прецених, че това е времето, в**

което заедно с моя екип ще можем да направим анализ на състоянието на държавата, да набележим посоката за преодоляване на натрупаните с години проблеми и да се появят първите резултати от взетите мерки.

Това беше и стратегията на нашето управление през изминалия период от две години. И смея да твърдя, че

тя постигна убедителни успехи

дори по-бързо от очакваното. Ще дам един пример: **още през първата година преодоляхме сериозния бюджетен дефицит от близо 600 милиона лева.**

Защо се спирам именно на тази цифра?! В живота на една страна не съществува вариант, при който държавата да е в кризисно състояние, а народът да е доволен. Само когато успеем да подредим държавата си, ще е спокоен и домът на всеки от нас.

Ето защо още през 2001 г., след като направихме необходимия анализ, трябваше да съсредоточим усилията си за постигане на макроикономическа стабилност и заздравяване на държавния бюджет. Поставихме тази цел сред приоритетите си, за-

щото без нея не може да се осъществи нито една управленска програма.

През целия период загържахме инфлацията ниска — около 3 процента, което позволи на много хора да планират финансите си. Постигнахме икономически растеж, който е един от най-високите за континента — близо 5 на сто.

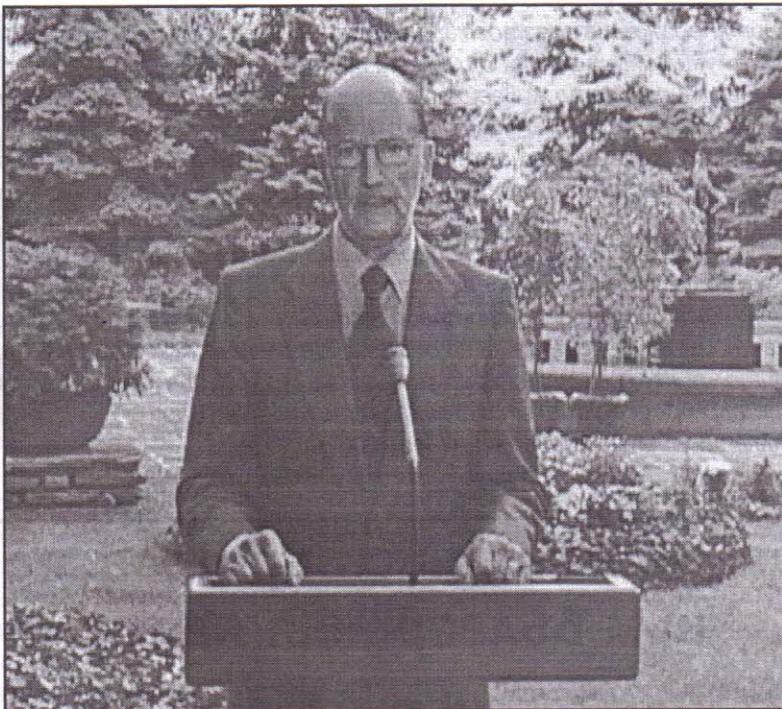
Нещо повече — и Европа, и Съединените щати признаха България за действаща пазарна икономика.

Международната оценка получи категорично потвърждение във факта, отразен в статистиките, че потреблението у нас бързо се увеличава. Това означава, че повечето наши сънародници се чувстват спокойни за своето икономическо бъдеще.

От началото на мандата ни десетки хиляди хора получиха работа. Благодарение на модерния управленски подход в социалната сфера, успяхме да намалим безработицата с близо 7 процента. В следващите години усилията ни ще са насочени към това да я приравним към възприетите в Европа нива от 8-9 процента.

Едно безспорно постижение са и тези 300 000 сънародници, които излязоха от сивата икономика, с трудови договори, даващи им право на социална осигуровка.

Особено отговорно подходи нашето правителство към управлението на тежкия ни външен дълг. Едновременно с това значително увеличихме валутния и фискалния резерв. Бих подчертал, че за първи

път от 13 години насам на експертно ниво се обсъжда не как да се пестят парите в резерва, а как разумно да се изразходват. Ако използвам тук един популярен израз, то за нас „чашата вече е попълнена“.

До голяма степен за тези резултати допринася и стабилността в политическия живот. Ще се

съгласите с мен, че двуполосният модел беше непродуктивен за нашата страна. Балансът сега се дължи на факта, че в политическото ни пространство либералните ценности са ясно формулирани и следвани — при това от управляващите коалиционни партньори НДСВ и ДПС.

За цялото ни общество е особено важно да види перспективата пред себе си. През изминалите две години ние постигнахме още нещо много важно — пред страната ни има ясен хоризонт. След броени месеци ще бъдем партньори в НАТО. Европейското ни членство също има конкретна дата — 2007 година.

За да стигнем дотук, бе направено много.

Но предстоят още толкова усилия

Както досега, така и до края на мандата си през 2005 г., нашето управление ще концентрира енергията си върху дейност, чиито резултати най-сетне да се усетят от повечето домакинства и семейства — възможности за работа, достойно заплащане, здравеопазване, което

да е с грижа за всеки пациент, качествено образование на младежите и, не на последно място, спокойствие и сигурност по улиците на нашите градове и села.

Уважаеми сънародници,

Няма да бъда честен спрямо вас, ако не се спра и на онези неща, които все още ни затрудняват. Тук ще спомена една тема, по която съм особено загрижен — **моралът в политиката.**

При толкова обещаващи икономически и социални показатели, постигнати след преодоляването на какви ли не препятствия, оказа се, че по-сложната сфера е емоционалната. Последиците от тоталитарния начин на мислене се оказаха едни от тежките за обществото ни. Моралът на всеки тук е част от европейското ни бъдеще, от модерното поведение. Както знаете, манталитетът е нещо, което бавно и трудно се мени. Тази промяна е въпрос на личен избор.

Драги сънародници,

Искам да се обърна специално към младите хора. Добър признак е, че голям брой младежи учат в чужбина и могат да опознаят други общества и култури. Важното е да се връщат и да реализират наученото тук — за доброто на близките си и на Родината. **Нашето правителство работи упорито именно върху това — да има условия, с които да ги посрещаме в България.** Усилията ни в тази посока ще бъдат многократно увеличени през следващите месеци.

Държа да подчертая и още нещо. Както знаете, една голяма част от нашите сънародници са в пенсионна възраст. Изпитвам дълбоко уважение към техния труд и към всичко, което са съградили с ръцете си. В срещите ми с тях из страната виждам, че

за много от тях положението е бедствено

като резултат от тези дълги години на преход и забавени реформи. **Уверявам ви,**

че моят екип ще продължи да работи с особено внимание към пенсионерите, за да могат пълноценно да живеят, навлизайки в т.нар. трета възраст. Доброто и разумно управление на държавните пари, навременните и подходящи реформи в различните сектори на обществения живот ще доведат до подобрения и в живота на по-възрастните.

Това, което е най-важното, и се надявам всички вие да оценявате, е единството. Само

*обединените ни усилия,
уважението помежду ни*

независимо кой от каква етническа група, религия или партия е, само обединението може да ни изведе по-бързо напред, сред успешните държави. И обратно — изкуственото напрежение в публичното пространство, хулите, недоказаните твърдения, клеветите, конфронтацията — ето това са нещата, които могат да осуетят и най-добрите намерения.

Скъпи сънародници,

Изминалите две години са период от време, в който бяха положени много усилия, много труд в конкретни области и с конкретни цели. Резултатът от тях е определянето на вярната посока и поставяне на основата, на която да стъпим не само за оставащите две години до края на мандата, но и за по-нататък. Това също ще бъде време на още усилия и труд. Неуморен труд. Това е пътят ни към модерна и просперираща България — такава, каквато аз я мечтах 50 години далеч от нея, такава, каквато трябва да я оставим на децата си.

И пак, както през април 2001 г., ще кажа, че в тези мои усилия продължавам да разчитам на вашата подкрепа.

Защото успехите на правителството са успех за всички.

3 октомври 2003 г.

(Подчертаното е на редакцията)

БНФ, Инк. и Обръщението на царя отъ 6 априль 2001 г.

Българският национален фронт, Инк., съ разбиране и отговорност приема обръщението на министър-председателя на България Симеонъ Сакскобургготски, направено въ връзка съ изминалитъ 800 дни отъ поемане на властта.

Реалността изисква съ съвестта не на наблюдатели, а на съпричастни къмъ скърбитъ и радоститъ на нашия народъ да отбележимъ постигнатия напредъкъ въ областта на международния статусъ на България, който е безспоренъ следъ поканата ни за членство въ НАТО и ЕС. Непочтени и черногледни ще бждемъ, ако си затворимъ очитъ предъ финансовата стабилностъ на страната ни, нещо изключително презъ изминалото десетилѣтие на преходъ. На това, че правителството следъ вземане на властта презъ 2001 г. не създаде новъ олигархически центъръ и смѣната на властта премина безъ политическа метла. На това, че бѣ разрушенъ двуполюсниятъ моделъ на управление, който ни доведе до едно отъ последнитъ мѣста на бившитъ сателити на Москва, тръгнали по пътя на гражданското общество и пазарната икономика. На това, че икономическиятъ растежъ се чувства, може би по-слабо въ “хладилницитъ”, но забележително на улицата и въ магазинитъ. Вѣрно е, че сж пропуснати редица възможности за притокъ на “свежи пари” отъ чужди инвестиции както при раздържавяване на собствеността, така и отъ неумѣнието ни да капитализираме прекрасната българска природа, като я използваме за отдихъ и туризъмъ на зажаднѣлитъ за природна красота чуждестранни туристи. Ако само тази последна възможностъ за туризъмъ бѣше използвана ефективно, процентътъ на безработица, а и този на напусналитъ страната млади хора би ималъ други измѣрения и би показвалъ други процентни числа. Не можемъ да отминемъ въ движение въпроса съ все още неовладѣнатата корупция, която е бичъ на обществото и която е отрицателенъ знакъ за навлизане на чужди капитали, така необходими за изправяне на крака на селското стопанство и на предприемчивитъ българи.

Нѣкои ще ни обвинятъ въ адвокатски забѣжки. Прощаваме имъ, защото катарактата имъ не имъ позволява да видятъ, че българската политическа емиграция, приела програмата на Българския национален фронтъ, не иска власт и не се бори за нея. Тя съ достоинство дава своя приносъ за преодоляване тѣснитъ мѣста въ изпълнение на правителствената програма и съ възмущение изразява неудовлетворението си, когато на предложени не очебийни, а очевадещи приоритети се слага бариера по дребнави ведомствени съображения. Нашитъ предложения нѣматъ за целъ zlepоставяне въ кадрово отношение или изтъкване на некадърностъ, това уважаемиятъ министър-председателъ пределно ясно знае. Той познава въ дълбочина процеситъ, които движатъ обществото, и инструментариума, съ който се моделира общественото мнение. И нѣкжде по веригата (канцеларщина) връзката се прекъсва, прагматичнитъ оценки и предложения оставатъ въ папки и бюра, а медиитъ съ двойно настървение изнасятъ на показъ обстоятелства, които предвидливо сме предложили за решаване.

Загрижени сме и ще бждемъ загрижени животътъ въ Родината ни да се подобри. Образованието, което е водещъ въ всѣка самоуважаваща се нация отрасълъ, здравеопазването, което е основенъ факторъ за възпроизводството съ положителенъ демографски знакъ, и законотворчеството съ спазване на законитъ сж тритъ фактора, наредъ съ политическия и икономическия, които подхранватъ общественото мнение. Резултатитъ отъ неразбирането на тази проста истина не закъсняватъ да изиграятъ лоша шега на тѣзи, които или не искатъ, или не могатъ да разбератъ, че политиката е наука за ръководене на обществото и като такава тя има своитъ правила, непознаването на които води до крахъ.

Въ следвацитъ страници ще посочимъ визиитъ въ областта на образованието, здравеопазването и правото на нашитъ експертни групи, които съ удоволствие ще ги детайлизиратъ, когато бждатъ помолени за това и за което очакваме отъ една година да дойде времето.

На вниманието на министъра на МОН
гоц. Игор Дамянов

Виждания на експертни групи към Българския национален фронт за подобряване работата и решаване на проблеми, свързани с изпълнение на правителствената програма в областта на образованието, правото и здравеопазването

Значими приоритети за по-нататъшно развитие на образователната система

В Европа е известно традиционното начално, основно, средно и висше образование в България, предпоставка да се работи върху неговото качество и моделиране на изискванията на Европейския съюз. Въпросът е – можем ли да запазим и осъвременим положителните традиции в образователната система? Отговорът – може, ако проучваме, осмисляме и творчески използваме опита на тези страни в системата на образованието и науката, както и интелектуалния потенциал на българина.

Приемствеността в образованието е водещ приоритет в държавната политика. Тя е опора по пътя към отворено демократично общество, влияещо на значимите процеси, свързани с информационните технологии и интеркултуралните взаимодействия.

Подходите за промяна биха могли да отговарят на **предизвикателствата** за българско образование, свързано с удовлетворяване на основните потребности на обществото и времето, в което живеем.

1. Съответствие на демократизацията на обществото с либерализацията на образователната система:

- възможности за осигуряване на право на избор на ученика за познавателно и творческо развитие;

- активни взаимодействия в училище, среда с изисквания и толерантни взаимоотношения;

- разширяване на самостоятелността и отговорността във функциониране на образователната система;

- приемане на европейската система на непрекъснатост в образователната подготовка с реална адаптация към световните стандарти.

2. Информационни и комуникативни технологии – като иновации, променящи мотивацията на ученика:

- общуване чрез съвременни информационни средства;

- образование през целия живот, подкрепяно от образователната традиция;

- формиране на отговорно поведение, поддържано с мотивация от получени знания в училище – основа за развитие на интереси към учебната дейност.

Приоритетни направления в дейността на МОН

1. Рязка промяна във финансирането – средствата за образование и наука за следващата календарна година да достигнат 4-5% от брутният вътрешен продукт;

2. Увеличаване на инвестициите в образованието чрез усъвършенстване на данъчната система;

3. Оборудване и използване на съвременни информационни и комуникативни технологии във всички степени и видове учебни заведения;

4. Създаване на условия за качествено образование на различните социални групи, гъвкава и динамична система за професионално образование, специални методики за адаптация на деца в училищна възраст с отклонения в поведението;

5. Преосмисляне на дейността в предучилищните заведения, оптимизиране ролята на основното училище и осъвременяване на средното образование съобразно индивидуални и възрастови възможности на ученика;

6. Създаване на гъвкава, динамична и ефективна система за квалификация и преквалификация на учители;

7. Създаване на конкретни условия между държавни и частни учебни заведения за средно и висше образование;

8. Изработване на нормативна база за плавен преход от средно към висше образование;

9. Постигане на реална академична автономия на висшите училища с принципно вътрешно структуриране – факултети и специалности;

10. Осъществяване на връзка и взаимодействие между учебната и научната дейност във и между университетите, образованието като икономически отрасъл – пазар на идеи и реализация;

11. Модернизирани на системата за управление на МОН.

Приоритети и проблеми в средното образование

1. Създаване на условия за работа с **подготвителни групи** в общински и частни детски градини, **съхраняващи традицията на предучилищното възпитание** в България за подготовка на детето да се обучава в училище;

2. **Начално образование** с приоритет на ограмотяването (не повече от два буквара и без идеи за помощник-учители по цигански, турски или други езици), с цел да се съхрани българският език като национално богатство;

3. **Базисна подготовка**, в която е ясна връзката на познавателни и социални умения, съдействаща за професионалната ориентация на ученика;

4. **Избираема подготовка**, свързана с интересите на ученика и съобразена с правото му на избор;

5. **Подготовка по български език** (с особено значение в основното училище), за овладяване на българския език и използването му при реализация на български граждан в живота;

6. **Езикова подготовка** за разширяване културата на общуване с други народи и възможности за самореализация в различни професионални области;

7. **Компютърна подготовка**, развиваща умения за използване на информационните технологии;

8. **Гражданска подготовка** за осъзнаване на моралните ценности и националната идентичност на българина в глобализацията на света;

9. **Здравна и физическа подготовка** за укрепване на здравето и духа на ученика като извор на самочувствие и превантивна мярка срещу зависимости и насилие в детско-юношеска възраст.

Приоритети и проблеми във висшето образование

1. **Мотивация** на младежите и девойките към професионална подготовка по избор, а не към образование – самоцел за придобиване на диплома за висше образование;

2. **Връзка на науката с практиката** – акцент върху професионалната подготовка на младите за реализация в конкурентна среда;

3. **Ясни критерии за оценка на студентите** в бакалавърска и магистърска степен;

4. **Ясни показатели и критерии за функциониране на висшите училища** – задълженията на преподавателя към щатното си място и дейностите в групи ВУЗ:

явление, създаващо условия за различни проблеми, свързани с време за общуване със студентите, явление, омаловажаващо конкуренцията при подготовката на специалисти.

5. **Преодоляване на корупцията** в образователната система.

6. Участие на **науката при извеждане на показатели и критерии**, отразяващи положителните промени в образованието.

Насоки за преодоляване на някои проблеми

1. **Оптимизирането на мрежата** от учебни заведения за всички степени в образователната система **да се синхронизира с националните потребности**, като се утвърждава ефективността и гъвкавостта в съхраняване на българската традиция и идентичност:

- в организацията и управлението на образованието да се преодолява омаловажаването на професионализма, като се стимулират практическите умения при администриране на всяко учебно заведение, влизащо в системата като цяло;

- да се синхронизират учебните програми с възможностите за самоизява и творчество в учебно-възпитателния процес;

- да се работи по изготвяне и утвърждаване на надеждни критерии за проверка и оценка на резултатите от дейността на учебните заведения;

- да се оценява качеството в подготовката на ученика в различните образователни степени.

2. **Отстраняване на несполуки в действащия учебен план** чрез:

- намиране на равновесие между хуманитарни и природо-математически дисциплини;

- синхронизиране на учебни дисциплини от учебния план с педагогически и дидактически принципи;

- предвиждане на учебни предмети от културно-образователни области, значими за социализацията на ученика.

3. Преодоляване на **проблеми, свързани с учебното съдържание** и учебна документация чрез изготвяне на нови и намиране на връзката между вече утвърдени държавни образователни изисквания: кри-

териите за оценяване, критериите за създаване на учебници, учебни помагала и документация за системата:

- търсене на съответствие между държавни стандарти и качество на подготовката в различните степени;

- включване в учебните програми на последователността и приемствеността на учебното съдържание за отделни етапи и степени в образованието;

- разработване на система за оценка на знанията в съответствие с промените в съдържанието (не е целесъобразно по една и съща дисциплина да се одобряват учебници по различни критерии);

- доработване на държавните образователни изисквания с ясни и точни критерии за учебници и учебни пособия (неумението да се съчетават изисквания за учебно съдържание и брой на предложени учебници – това се отразява негативно на резултатите от обучението в края на различните степени).

4. **Форми и методи на работа, свързани с качеството на учебната дейност.**

Целесъобразно е в обучението да се използват съвременни педагогически технологии – психо-интерактивни техники, за да се поддържа връзката между:

- успеха на ученика и реално показаните знания;

- възможностите за сравнително оценяване на знанията;

- възможностите за избор на училище, клас, профил, професия;

- подготовка и кандидатстване във ВУЗ.

* * *

Без да омаловажаваме определени постижения в образователната реформа досега, смятаме, че образователната политика се нуждае от цялостна и обективна оценка, от **експертно сътрудничество, при което професионално се оценяват необходимите граници на инициативите за постигане на резултати.**

Това е пътят, по който образованието може да влезе в синхрон с изискванията и социалните очаквания на обществото и света.

Виолета Златкова

Защо? Кой е виновен?

Световната банка спира заема за образованието

Световната банка може да не ни отпусне втори заем за модернизация на образованието, стана ясно на семинар в Албена. Представители на университетите се събраха в черноморския курорт да споделят опита си по финансираните от СБ проекти за повишаване на качеството на образованието.

Сключеното споразумение на банката предвиждаше пари да се отпуснат на 3 пъти за период от по 3 години. Общата сума по заема е 15,3 млн. евро, първият етап изтича през март 2004 г.

Проблемите с усвояването на средствата от първата тригодишна фаза могат да доведат до прекратяване на заема, алармира шефът на звеното в МОН за координация на проекта Светослав Наумов. През октомври у нас се очаква да пристигне нова мисия на банката, която да оцени напредъка по предвидените дейности. Банката трябва да реши дали да подпише споразумение за втори транш до март.

85 проекти на обща стойност 7,767 млн. лв. са били одобрени по заема в областта на висшето образование. 74 от тях са за подобряване на качеството на образованието и едва 11 за създаване на ефективни системи за управление. Усвоени до момента са близо 70% от средствата.

Най-много класирани проекти има в областта на обществените и техническите науки, както и за интердисциплинарни програми.

(От печата)

Медийна интерпретация. Ако не е истина, къде е отговорността? Решението даваме в експертното предложение "Идеи за правото и реда"

Въпросът не е дали има и колко е корупцията в университетите (Сметната палата очерта основните рискови зони за подкупност на ВУЗ. Депутатите твърдят, че всички опити за промени срещат отпор, а професорите винят законите).

**Конституция
и правов рег**

Конституцията. Референдумите

Въпросът за конституцията и нейната поправка е на дневен ред в Народното събрание и медиите. Поправки са правени няколко пъти в преамбюла и съдържанието ѝ и пак по начало се приема, че се налагат такива, което означава априори, че тя като основен закон е несъвършен държавен акт, защото е създадена от противодържавен режим.

Английски дипломати и пълномощният министър на Великобритания в България попитали големия ни държавник Димитър Гичев, който настоявал за възстановяване на Търновската конституция, не е ли тя твърде остаряла, на което отговорил, че тя не е прилагана, за да остарее, и още, че тя е образец в цяла Европа на демократично управление, основаващо се на ренесанса в Европа и възраждането на българския народ с неотстъпна борба за свобода, народовластие и независимост. Но главният аргумент е бил, че Търновската конституция е незаконно премахната от противонародната кому-

нистическа власт, насилствено поставена от большевишките окупатори и по време на самата окупация, през която е унищожена българската интелигенция и преобладаващата част от бъдното население, истински патриоти, които са били преследвани и избивани или изпращани в затворите и концентрационните лагери за всеки глас на съпротива срещу насието, а семействата им разорени.

Мнозинството от Великото народно събрание, изработило и гласувало настоящата конституция от 12 юли 1991 г., не е било доминирано от комунистически агенти, заемали висши държавни постове и всъщност маскирани предатели на българския народ, някои от които и сега са народни представители, които не са се отказали от ленинско-марксистическите си убеждения и от тях нищо полезно не може да се очаква. В тази конституция съществуват контрадикции, нетърпими като нейна основа, което се вижда от преамбюла, завършващ с "решимостта да създадем демократична, правова и социална държава", смекчено повторение на Комунистическия манифест, защото социализъм и неприкосновеност на частната собственост, основа на демокрацията и капитализма, са непоносими. Голяма част от народните представители от СДС обявиха гладна стачка и 35 души не я подписаха, но къде са те сега?

В чл. 23 от сегашната конституция е казано, че държавата се грижи за опазване на националното историческо и културно наследство.

Пита се: Не е ли Търновската конституция национално историческо и културно наследство и какво сме длъжни да направим за запазването ѝ?

Какъв отговор трябва да дадат съзнателните политически водачи и достойният български народ?

Отговорът е този на Димитър Гичев и впоследствие на Никола Петков, Кръстьо Пастухов, Никола Мушанов, Атанас Буров и плеяда други политически водачи, както и на духовниците патриарх Стефан и патриарх Кирил и почти целия Свети синод, за защита и възстановяване на Търновската конституция, отменена с потъпкване на народния суверенитет.

Цялата власт произтича и принадлежи на народа и се осъществява от него непосредствено чрез референдум, насрочен и организиран от Народното събрание, в който с тайно гласуване се произнася по поставеното допитване, определено със закон въз основа на общо, равно и пряко изборително право съгласно чл. 10 и 42 от Конституцията.

Референдумът е наложителен и от въпиеца нужда за нацията, защото все повече се чувстват действията на противонародни сили от обявения политически плурализъм в управлението на страната, който достига до пълно извращение и разединение на народа със създадени стотици политически партии и водачи, ръководени предимно от личните си интереси и материални блага, противно на нашите възрожденци, които гордо огласяха: "Не щеме ний богатства и пари, а искаме свобода и народни правдини!"

Имаме си Търновска конституция, имаме си и Цар, който получи доверието на народа да реформира управлението на страната и това той постигна с изключителни способности, ум и непрестанен денонощен труд като министър-председател. Благодарение на силата на неговото удивително умение да наблюдава, да постоянства и вниква с любов в същността на всичко, той започна тухла по тухла да поправя разрушеното и изгражда духовно и материално вечната и непобедима България, заемаща достойно място в световните борби и просвета, с основна задача да обедини реално народа в защита на историческите му идеали, вяра, свобода и независимост, като възстанови и общността му с Европа.

Избраният път е верен, не само от поканата на стоте интелектуалци да се завърне в Родината на 25 май 1996 г., но още от наследяването на трона на българските

царе съгласно чл. 31 от Търновската конституция и произнасяне на Манифеста към българския народ на 16 юни 1955 г. с встъпването му в пълнолетие, в който тържествено и недвусмислено заявява, че не е абдикирал от българския престол и поради това е обвързан с тежката мисия по силата на Търновската конституция да служи честно и всеотдайно на българския народ, като си поставя за съкровена цел освобождението и преуспяването на България и отправя призив към всички родолюбиви българи да си подат ръка, да забравят вражди и съперничества и да заработят гружно за спасението на България и завършва: "Бог да е с нас, да живее свободна и независима България".

Постигнатото в Скопие на 16 април 2003 г. споразумение от Негово Величество с министър-председателя Бранко Цървенковски, председателя на парламента Поповски и президента Трайковски на Република Македония за зачитане правата на българите в Македония е решителна стъпка в изпълнение на Манифеста му към българския народ и представлява убедително начало на пълна договорна правна основа на сближението между България и Македония, като два единни народа, които самостоятелно коват своята съдба от Дунав до Бяло море и от Черното до Охрида син. Безсмъртен национален идеал на най-великите синове на народа ни, за осъществяването на който са пролетели реки от кръв: братя Миладинови, Райко Жинзифов, Йоаким Кърчовски, Тодор Александров, Гоце Делчев, Св. Климент Охридски, Георги Раковски, Васил Левски, Симеон Радев, П. К. Яворов, Андрей Ляпчев, проф. Станишев, полк. Борис Дрангов, ген. Жостов и плеяда други велики умове и пълководци, заедно с хиляди четници от Илинденско-Преображенското въстание и войници от храбрата българска армия.

Затова няма друг избор, освен този, взет от Народното събрание в Оборище: Бог и България – единство в двойна плът, на клетва ни зоват, и тази клетва ние да продължим, за нея да живеем, за нея да умрем!

Дългът да изпълним тази клетва е чрез референдум да възстановим Търновската конституция, който ще бъде "глас народен – глас Божий" и не са нужни никакви поправки или Велико народно събрание за изработване на нова конституция и възшествието на царя на трона на славните български царе.

*Кръстьо Чорбаджийски, адвокат,
член на НДСВ и член-учредител на Движение "6-и април" – Пловдив*

На вниманието на министъра на правосъдието г-н Антон Станков

Правният експерт на БНФ е на мнение, че са необходими освен направените от НС изменения и допълнения на Конституцията, и прецизиране на формулировката на някои понятия, с което медиите поголовно злоупотребяват

Идеи за правото и реда в демократичното общество

Акцентите за промяна, свързани с правовия ред, налагат съсредоточаване на вниманието при съвременната ситуация в две направления: **за търсене и защита на истината и текстово изясняване на явленията, подлежащи на репресия.**

I. На организираното в държава общество, на юридическите и физическите лица е необходима точна информация. Когато тя обаче не отразява истината, се

превръща в дезинформация, при която рисковете за вземане на неправилни решения са големи. Само въз основа на истина, отразена в точна информация, се вземат правилни решения и се действа законно.

Условията за казване на истината са:

1. Демокрацията;
2. Наказателният закон, задължаващ юридическите и физическите лица да казват истината и наказващ ги, ако не пра-

вят това.

В гържави, където двете условия не са налице, се поддържа правовият ред с действащите закони. За потвърждаване на идеята можем да се обърнем към едно сравнение между Англия с Франция и Испания за значително по-ранен период (1680-1880 г.), което илюстрира какво става с гържави с много или малко истина в тях.

У нас почти липсва второто условие, затова е целесъобразно да възприемем английския закон за:

1. Защита на доброто име, на репутацията на физическите и юридическите лица;
2. Защита на гържавата и всички гържавни институции.

В Англия това става чрез Наказателен закон и Наказателно-процесуален закон, както и само чрез граждански процес за присъждане на обезщетение за нарушаване на Наказателния закон, т.е. граждански съд присъжда обезщетение без предходен наказателен процес и присъда – гражданският съд констатира нарушението на Наказателния закон.

Вземайки английските закони за основа на законодателството, няма основание за поддържане на становище, че те са недемократични, противоконституционни, ограничаващи свободата на медиите и т.н.

Обяснителни бележки: За основа на предложените идеи са взети значими законодателни практики:

1. Halsbury's Law of England, Fourth edition, 1988, vol. 28, pp. 1-144.

2. Индийският наказателен закон, създаден от англичаните, възпроизвеждащ английското прецедентно право. За този закон може да се ползва и преводът от руски език (1958 г.), от който прилагаме като приложение ксерокопия на 6 броя – части, отнасящи се до Защита на гържавата и нейните институции.

В Англия няма престъпен състав обиди (така е по-добре), но има два вида клевета: libel (лайбъл) – публична клевета, извършена пред множество хора, и slander (слендър) – хула. Съществената разлика между клевета и хула е, че при клеветата вредите са презюмирани и не трябва да се доказват, а при хулата, за да бъде консумирана, трябва да се

докаже, че има действителни вреди.

За да се ориентираме как би изглеждал нашият наказателен текст от тази материя, за клевета и хула, би могло да си послужим с текста от индийския закон. Тази основа насочва към определяне на наказанията (затвор, глоба) и гражданска отговорност (обезщетение), заплащане на разности на гържавата, както и възможност за гражданска отговорност, без да има предходен наказателен процес и присъда.

Това означава, че в Наказателния кодекс и Гражданския процесуален кодекс трябва да се създаде бързо, **пожарно** производство, така че в рамките на 3-5 месеца да завърши триинстанционното производство и да се създадат текстове срещу съдиите и останалия съдебен персонал със сериозни санкции за всяко забавяне на делото – чувствителни глоби, а в някои случаи и затвор. Нужно е да се помисли кой да налага тези санкции – извънсъдебни състави от високообразовани и морални личности или само съдебните органи.

Не може безконтролно да се изнасят недостовърни данни и обстоятелства, с които се манипулира общественото мнение, като се злепоставят физически и юридически лица. В тези случаи ефективно можем да използваме чуждото законодателство, което би съдействало за защита на личното и обществено достойнство.

II. Наред с изложеното по-горе, като недостатък в съществуващото законодателство може да се посочи още:

– липсата на текстове, регламентиращи квалификацията на разследващите престъпления на най-ниско равнище – длъжностите, които са в много случаи без юридическо образование;

– необходимо е понятиейно прецизиране на някои явления от наказателното право, като **корупция, пране на пари, организирана престъпност и др.**, с уточняване на съдържанието и проявлението, от една страна, и съотнасянето на различните форми към репресията, от друга;

– налага се прецизиране на Етичния кодекс за улесняване на практиката – как да се тълкува и как да се прилага.

Иван Лилов

Милко Мушмовъ
Монтичело, Илиной

Българското правораздаване през неутрални очи

През юли 2002 г. се издаде единъ “Показател на сѣдебнитѣ реформи въ България” (JRI) отъ Сдружение на американската адвокатура (ABA) и Централната и източноевропейска правна инициатива (CEELI), поддържани финансово отъ Североамериканската агенция за международно развитие (USAID).

Научниятъ докладъ подѣ вещото изследване и съвети на 26 международни магистрати и 10-членния тимъ на асесори, включващъ 5 български юристи – съветници: оценителитѣ Христо Ивановъ, Светозара Петкова, Виолета Костадинова, Биляна Гяурова и Валентинъ Божиловъ – е билъ обоснованъ върху интервюта, проведени въ България и САЩ презъ зимата на 2001 и пролѣтъта на 2002 г.

Този безпристрастенъ трудъ от 48 страници на английски езикъ съдържа уводъ, кратко минало на България въ рамкитѣ на правовия контекстъ, история на правораздаването, структура на сѣда, състояние на обслужването (квалификация, назначение, обучение) и самия **Анализъ на правната реформа** въ България, състоящъ се отъ 6 глави, покривайки 30 аспекта на нашата юриспруденция. Аналитичниятъ погледъ на тия 30 фактори е направенъ съ цель информация относно правовата система въ страната ни, като къмъ всѣки факторъ или изявление е придадена една отъ следнитѣ три оценки: **положителна, неутрална или отрицателна** – като отражение на взаимоотношението на даденото изявление къмъ сѣдебната ни система. Така че, когато изявлението строго кореспондира съ действителността въ страната ни, на България е даденъ резултатъ “положителенъ” за съответното изявление. Когато изявлението въобще не представлява условията въ страната, последната получава “отрицателна” оценка. Ако условията отговарятъ на нѣкои изявления, но не на всички, резултатътъ е “неутраленъ”.

Следъ увода има кратко сутруктурно описание на българския правовъ редъ: парламентарна демокрация, управлявана отъ президентъ, премиеръ, Министерски съветъ, Народно събрание, сѣдебна властъ, Конституционенъ сѣдъ и мѣстни власти.

Въ “История на правораздаването” авто-

ритѣ дословно изказватъ следното: “Комунистѣ оглавиха правителство, което взе контролътъ като последица на Съветската окупация на България къмъ края на Втората свѣтвна война. Бѣха създадени народни трибунали, които елиминираха хиляди противници на новия режимъ. Много некомунистически сѣдии, прокурори, следователи и професори по право бѣха отстранени или избити. Сѣдебниятъ съветъ къмъ Министерството на правосѣдието бѣше унищожень; понятието за независимо правораздаване бѣше отхвърлено и комунистическата партия взе контрола за сѣдебни назначения. Повечето отъ сѣдиитѣ, особено високото ниво, бѣха членове на комунистическата партия. Въобще партийнитѣ членове, особено партийнитѣ водачи, бѣха отвѣждъ обсега на сѣда и по сѣщество функционираха надѣ закона. Следъ падането на комунистическия водачъ въ ноември 1989 г. събранието, доминирано отъ комунисти, изработи нова конституция, одобрена въ 1991 г., и основниятъ устройственъ законъ (Законъ за сѣдебната властъ), който управлява сѣда и сѣдийството, бѣ приетъ въ 1994 г.

Днесъ българското правораздаване е въ крайна криза. Българскитѣ правни специалисти, българскитѣ неправителствени организации, Европейската комисиия, Свѣтвната банка и даже сегашниятъ министъръ на правосѣдието строго критикуватъ сѣдийската администрация, сѣдийския персоналъ и условия, етиката и изобщо работата на сѣдиитѣ, прокуроритѣ и следователитѣ. Проучвания показватъ, че народътъ има много малко вѣра въ сѣдебната система и че българитѣ вѣрватъ, че корупцията е широко разпространена всрѣдъ магистратитѣ и сѣдебния персоналъ.”

Научниятъ докладъ покрива доста подробно сѣдилищната структура у насъ, административното и конституционното право и сѣдебната администрация. Обширниятъ уводъ завършва съ техническо описание на правораздаването: квалификация, назначение и стажъ – съ многозначителната забелѣжка за положителнитѣ усилия на днешното министерство на правосѣдието, отразени въ “значителни поправки и подобрения къмъ Закона за сѣдебната властъ – вече приети и одобрени отъ Народ-

ното събрание, когато настоящият доклад е бил под печатъ.

Съществена част на този обемист и важен доклад започва с кратко обобщение: "Анализит на показателя на съдебните реформи в България от 2002 г. разкриват едно правораздаване, което остава немощно, слабо администрирано, недостатъчно фондирано и ниско на моралъ. **България обаче е здрава демокрация с правителство и гражданско общество, решително определени да се разрешат горнит проблеми.**"

Следва схематична таблица на анализирани 30 фактори, обобщени в шест главни категории: качество, образование и разновидност; съдебна власт; финансови източници; структурна защита; отчетност и прозрачност; експедитивност. Даденит оценки на горнит 30 фактора отбелзват 4 положителни, 12 неутрални и 14 отрицателни – всички разгледани подробно в следващит 40 страници на доклада.

Положителна оценка е дадена само на следнит 4 раздъла: Съдебни прегледи на законодателството; Съдебно законодателство върху гражданските права; Система на апелативен преглед; Гарантиране на служби.

Неутрална оценка е отдадена на други 12 отдъла: Представяне на малцинства и полъ; Съдебен надзор в административна практика; Бюджет; Съдебни сгради; Съдебна безопасност; Съдебен имунитет за официални акции; Съдебни сдружения; Процес за оплакване срещу съдебно поведение; Публичен и медиен достъп; Съдебни служби; Завеждане и проследяване на дълата; Разпредъление и индексирание на текущи закони.

Отрицателна оценка получават останалит 14 аспекта на българската съдебна система: съдебна квалификация; процес на подбор и назначаване; продължаване на правното образование; неуважение към съда; съответственост на съдийскит заплати; обективен критерий на съдебни повишения; уволняване и наказване на съдиит; възлагане на дълата; отчетност и прозрачност; етичен кодекс; публикуване на съдебни решения; съхраняване на процесуални документи; съдебен помощен състав; компютри и канцеларска обезпеченост.

Поради липса на място долу ще цитираме само по-критичнит изявления и забелзжки в

отрицателнит оценки на международнит специалисти в крайно сбита форма, защото тзасъгват една от най-важнит сфери на нашето държавно, политическо, социално и икономическо съвремие! Ето я самата печална действителност според тзх:

Съдебна квалификация: "Съдиит имат университетско образование, но болезнена нужда от практически опит през време на стажа е необходима за съдийската банка" – според българското сдружение, посветено на борбата срещу корупцията. "Нма изискване за изпити, засъгащи ролята на съдията в обществото, културна чувствителност или етика. Общата бедност в страната нанасява правнит факултети, които сж нищожно субсидирани. Много правни висисти не участват в стаж, просто имайки съответнит книжа, подписани от съдия, без кракът им да е стпил в съдебна зала."

Процес на подбор и назначаване: "Нма национален стандарт да оцени кандидатит, като дори и Висшият съдебен съвет нма капацитета за тзхното пълно оценяване: не притежавайки нито достатъчна информация, нито средства. Нма системно определъление на характера на кандидата, съпроводено от липса на служебно описание и редовно наблюдение – главна причина за сериознит проблеми в съдийството – като неспособност и корупция. Липсата на стандарт създава различни проблеми в нкои по-рядко населени региони в страната."

Продължаване на правното образование: "Нма изискване, щото съдиит да поддържат способност в изникващит нови полета на правото, а Независимият център за стажуващи магистрати, който работи възхително, нма достатъчно парични източници. Странно е, че инспекторит към Министерството на правосъдието, което технически е отговорно за стажуването, всщност нма почти никакъв контакт с Центъра."

Неуважение към съда; призовка; изпълнение: "Веднъж удостоени с крайна присъда, тзжакит срещат огромни препятствия за изпълнение на съдебното решение. При най-добри случаи продължителни закъснения сж правилото; при най-лоши – длъжнит отбъгват плащането. Под комунизма прокурорит – не съдиит – се очакваха да поемат командната роля в съда и това наслед-

ство още се влачи. Бомбени заплахи до сждилища се употребяват, за да се наложи край на разглеждане на д'фла. Ако изпълнителният процес работи изобщо – то взема много години.”

Сегашното правителство си е поставило за цел да разгледа пълния обсег на институционни фактори, които пречат за изпълнението на присъдит'ф. Неговото нам'френие е да прокара законодателни пром'фни, които да доведат до осигуровки, съответстващи на съвременнит'ф европейски стандарти.

Обективен критерий за сждебни повишения: “Малко такива обективни средства съществуват. Съ изключение на най-високит'ф слоеве, сждилищнит'ф председатели решават повишенията без сериозни дебати или прегледи – увеличавайки ролята на връзки, предубеждения и политически вмешателства. Сжщо така това подчертава липсата на прозрачност и стандарти. Св'фтовната банка намира, че повишенията се раздават “на sluка” и често базирани на политически и семейни връзки. При такива условия сждии съ липса на интелигентност и професионализъм могат да се нам'фрят по най-в'фрховни сждилища.”

Сваляне и наказване на сждит'ф: “Н'фма никаква институция, която е способна да проследява внимателно всички жалби и да преследва дисциплинарни обвинения. Уволнение не се предвижда за сждии, които сж служили най-малко три години. Т'ф могат да бждат свалени само ако т'фхният'ф имунитет е отнет. Публиката обаче има малко или н'фма знание какво става и защо. Висшият сждебен съвет разполага съ недостатъчен щаб да провежда независими разследвания, прегледи на жалби и да следи за сждийското поведение по-взискателно.”

Възлагане на д'флата: “Н'фма почти никакви гаранции, че нарушения могат да се предотвратят, тъй като възлагане на д'фла се провежда без прозрачност или формални стандарти. Оплакванията сж многобройни: н'фкои прилежни сждии см'фтат, че т'фхнит'ф усилия се награждават съ още повече извънредна работа и че благопомазанит'ф получават д'фла, каквито т'ф искат. Липсата на обективна система за възлагане на д'фла прави манипулацията и корупцията много възможни – според Св'фтовната банка. Един адвокат докладвал въ сжда, че 200 щатски долари подкуп сж поз-

волили на процесуалнит'ф страни да си избера т'фхен сждия. Много в'фрно е, че въ българската сждебна администрация системата по възлагане на д'фла не е въобще прозрачна.”

Отчетност и прозрачност: “Сждит'ф често сж подложени на неподходящ натиск от страна на своит'ф началници, други клонове на правителството, включително прокуратурата и частни страни. Достоверни доклади посочват, че н'фкои сждилищни председатели манипулират възлагане на д'фла съ цел да се повлияе на изхода на д'флото или упражняват натиск на сждит'ф да присждят н'фкои д'фла по определень начин. Въпр'фки че единични сждии в'фроятмо могат да се противопоставят на такъв натиск на сждебни председатели – последнит'ф могат значително да въздействат върху сждийскит'ф кариери. Други правителствени клонове сж сжщо източници на неподходящо влияние. Като останка от комунистическо време н'фкои изпълнителни власти викат сждит'ф и им казват как да отсждат д'флата. Членове на парламента може да викат министъра на правосъдието и да го карат да бжде пр'фко зам'фсен въ д'флото. Има твърдения на подкупи на всички нива. Без съмнение много сждии се страхуват от прокуратурата; много доклади сочат за натиск от страна на прокуратурата върху други институции и личности, включително журналисти, парламентаристи, градски власти и прокурори.”

Етичен кодекс: “Н'фма изпълним етичен кодекс за сждит'ф и н'фма закони да изискват обучение на сждит'ф по етика, дори и въ правнит'ф факултети.”

Съхраняване на процесуални документи: “Преписи или обобщения на сждебни процеси обикновено не сж достъпни за публиката, но сждит'ф или чиновницит'ф може да позволят достъп до досиетата при известни обстоятелства. Извънредно трудно е да се получи папка преди процесът да е завършен, което пречи на своевременно репортиране. На попрактично ниво н'фкои наблюдават сждии да правят гр'фшки при диктуване на сждебнит'ф протоколи. Често въпросъ до свидетел е пропуснат, оставяйки неясно сжщественото значение. Неопитни протоколисти, служейки си съ сравнително бавни, ржчни пишещи машини, увеличават възможността за гр'фшки. Ония, които притежават компютри, произвеждат по-добри резултати, но н'фма гаранция за ка-

чество. По-смуцаващи сж обвинения за манипулации на преписи отъ сждия. Това се вижда като резултатъ на пристрастие или усилие да се замъгли лошо поведение на сждебни официални лица.”

Сждебна администрация: “Малцина сж доволни отъ състоянието на административната колегия, работеща въ сждилицата. Чужди и български коментатори сж единогласни въ порицания като “помощната колегия е крайно недостатъчна; тѣхнитѣ условия на работа сж примитивни; тѣ не получаватъ никакво обучение; тѣхната лошокачествена работа може да попречи на усилията на магистратитѣ”. Много сждии иматъ секретарки, които сж принудени да работятъ и като протоколистки, безъ да иматъ легаленъ стажъ за това; нито могатъ да заслужатъ довѣрие да бждатъ натоварени съ отговорни задачи. Насржчни, зле платени и немотивирани – тѣ сж често предразположени къмъ умишлени пропуски и грѣшки.”

Компютри и канцеларски потрѣби: “Краенъ недостигъ на компютри: нѣкои отъ сждиитѣ иматъ свои собствени такива и работятъ въ домоветѣ си. Типично, има само един факсъ и копирна машина за цѣлия сждъ. Свѣтовната банка графично описва проблеми при сждебни записи: “Шумътъ на пишещи машини, смѣсенъ съ гръмогласнитѣ диктовки на сждията, създаватъ атмосфера, наподобяваща повече пазаръ, отколкото сждебна зала.”

Въпрѣки мрачната действителностъ на днешната българска правна система, описана въ предимно черни краски, докладътъ на Сдружението на американската адвокатура (АВА) е насърчителенъ въ атестацията си къмъ дейността на днешнитѣ ръководители на България. Споредъ именититѣ международни правни експерти: “Правителството, избрано презъ юни 2001 г., стремително се е насочило напредъ да прегледа много отъ оплакванията, повдигнати отъ коментаторитѣ – приготвявайки планъ на действие, сродна стратегия и предложени поправки къмъ Закона за сждебната власт. Сждебната реформа е широко разисквана въ българското общество. Самата жизненостъ на тоя дебатъ е знакъ на жизненостъ въ политическата и сждебната система на България.”

Нека сжщо да припомнимъ, че при откриване на зимната сесия на Народното събрание на 15 януари 2003 г. премиерътъ на България –

Н. В. царь Симеонъ заяви предъ парламента въ свѣтлината на горното заключение на доклада следното (б.а. – правописътъ запазенъ):

“Управляващото мнозинство на НДСВ и ДПС е първото, което прояви политическата решимост да започне реформите в сждебната система. Те са необходими, за да могатъ гражданите да разчитат на бързо, ефективно и справедливо правораздаване. Функционираща сждебна система гарантира привличането на сериозни чуждестранни инвестиции.

Реформата в сждебната система се основава на принципите и постиженията на правораздаването в ЕС. България е поела категорични ангажименти, потвърдени в заключителните документи на срещите в Прага и Копенхаген, които определят сждебната система като ключова сфера при провежданите реформи. Този въпрос е достатъчно важен и не бива да бъде свеждан само до персонални рокади. От това как ще модернизираме институциите в България, зависи скорошното ни приемане в ЕС и пълноправното членство в НАТО.

Въпреки трудностите, които срещаме при реформирането на сждебната система, няма да намалим усилията си и да проявим колебание. Нашата политическа воля е да включим представители на опозицията, както и на неправителствени организации, съпричастни към необходимостта от законодателни промени в тази сфера, за да постигнем консенсус и осигурим подкрепата на българската общественост при решаването на този важен проблем.

Чрез широка публична дискусия ще бъдат обсъдени и подготвени предложенията за промени в Конституцията. НДСВ вече инициира създаването на Временна парламентарна комисия по този въпрос.”

Въ заключение ние можемъ само да се надѣваме, че тия възжеления, изказани отъ чужди и наши видни личности, ще се реализиратъ и допринесатъ благополучие на изстрадалата ни родина чрезъ въвеждането на една законна и свободно функционираща правна система.

Въ залѣза на нашия житейски пътъ ние не само трѣбва да се надѣваме за такава реформа, но и да **изискваме** това да стане часъ по-скоро! Нека тя да бжде пжтеводната звезда на една **нова, правова и щастлива България**, защото **безъ законность не може да има държавность!**

Медицина и здравеопазване. Проблеми

Многопосочни взаимовръзки и зависимости между политика, икономика, социология, медицина и пр.

Практическо здравеопазване – липсват общоприети класификатори: за видове служби, дейности, интервенции.

Медицината и здравеопазването като обект и инструмент за обработка на общественото мнение, включително за нуждите на политиката.

Недостатъци в системите за оценка: кое колко струва; кой, кому и как заплаща.

Предимства и недостатъци на сега съществуващата Национална здравноосигурителна каса.

Обосновка и потребности за други осигурителни каси. Кой и чии интереси стоят зад предложенията.

Задължителна равнопоставеност между държавните и недържавните медицински служби.

Приоритетност на отделни здравни потребности – профилактични (имунизации и пр.), екологични, хирургически, геронтологични и др. До каква степен е допустима избирателност на дейности и обслужвани контингенти.

Категорично подобрене на законите, стоящи във връзка със здравето. Честите поправки, допълнения и промени в сегашното законодателство са доказателство за неговата недостатъчност и несъвършенство.

Здравеопазването и социалното осигуряване са общонационални задачи, а не са отговорност само на Министерството на здравеопазването и Министерството на социалните грижи.

Необходима е неотложно и обективна оценка на т.нар. реформи в здравеопазването, като се използват оценки на независими органи, институции и лица. Ползена ще бъде оценка на реформата и състоянието на здравеопазването по принципа “стойност-полза” еднакво за службите, оказващи медицинска помощ и за потребителите.

Общозвестен е фактът, че добри грижи за здравето може да се осъществят, ако за целта се отделят между 6 и 8 до 10-12% от държавния брутен доход. Обезпокояващо е обстоятелството, че дори при сегашния бюджетен недостиг определени за здравеопазването средства не се усвояват по принадлежност и се отклоняват за други цели, т.е. задълбочават бюджетния недостиг и недоволството на населението.

В държавните и недържавните медицински служби се наблюдава недостатъчна мотивираност на работещите там. Това подсказва, че причините са многобройни и надхвърлят въпроса за собствеността на тези служби.

Съществени затруднения възникват при снабдяването на болните хора с необходимите медикаментозни и други лечебни и рехабилитационни средства. Необосновано все още се практикува различна “привилегированост” за отпускане на лечебни средства, хоспитализация и пр. Приватизацията на държавни здравни сгради не се извършва достатъчно, за да задоволи потребностите на всички слоеве от населението и на всички медицински дисциплини (например относно необходимия брой легла и битови условия на болните).

Особено тежък остава нерешеният проблем за подобрене на условията на т.нар.

Домове за социални грижи, чиито нехуманни условия с основание бяха обект на обследване и доклади на Хелзинския комитет. Една политическа сила, претендираща за катехорично подобрене на условията на живот, не може да се надява на добра обществена подкрепа, ако продължава дискриминиращото поведение към отделни групи от боледуващи и безпомощни граждани. Нормативите за храна, постелъчно бельо, облекло, интериор, сервизни помещения и устройства за рехабилитация и ресоциализация на хронично болните в настоящия размер и вид не задоволяват потребностите.

Международните отношения не изключват възможностите за икономически и военни конфликти. Тежките природни бедствия също налагат да се осигури достатъчен резерв от лекарства, медицински интервенции, храна, подслон и пр. На чуждестранна помощ при такива обстоятелства е трудно да се разчита.

Отчетната документация за здравните дейности следва да се подобри и съобрази с реалните условия и научни изисквания за качествена оценка и прогнози за бъдещи потребности. Полезно ще бъде да се създаде надведомствена координация на медицинските дейности между държавни, общински и други недържавни служби.

Специално внимание следва да се отдели, за да се преустановят злоупотребите във, със и на медицинските служби по политически, икономически, етнически, религиозни и други причини.

Твърде сериозна подготовка изисква проблемът за оценки, експертизи и лицензиране в областта на медицината. Проблемът с т.нар. екстрасенси е твърде поучителен. Лицензирането в областта на медицината, както и проблемите за получаване на научни степени и звания трябва да бъдат съгласувани с проблемите за тези дейности във всички научни профили в страната и да отговарят на международно приетите норми.

За конкретни разработки, анализи, оценки, прогнози и пр. трябва да бъде създадена постоянно действаща комисия от експерти с висока професионална квалификация и доказани морално-етични и политически качества. Според потребностите такава постоянна комисия може да привлече и допълнителни консултанти. Тази комисия трябва да бъде независима от комисията по здравеопазването в Народното събрание, но да има право да внася предложения за промени в законодателството, устройството и дейността на всички медицински служби в страната.

Проф. д-р Кирил Миленков

Позиция

Европейският национализъм – защитна реакция срещу хегемонията на глобализма

В това преломно време, заредено с непредсказуеми събития и динамични промени, все повече се утвърждава мнението за необходимостта от преосмисляне и адаптиране на нашите идейни схващания към новите реалности.

Вглеждайки се в неумолимото развитие на обществено-политическите проце-

си, както и в активното разместване на политическите пластове, същевременно предпазвайки се от погрешни манипулативни внушения от определени кръгове и старомодни клишета, в които биха ни включили, **ние** трябва да вземем отношение и да подкрепим възраждащия се нов модерен евро-национализъм във всичките му измерения

срещу рушителното настъпление на широко рекламирания глобализъм. По този начин ще преоткрием себе си като сериозна политическа сила и да се приобцим в развитието на този процес.

Спекулирайки с най-удобни тези и аргументи, че светът неизбежно се глобализира, тъй като повече от всякога е взаимозависим, пропагандаторите на глобализма обслужват новите господари на света и прикриват намеренията на същите за тотален контрол върху Европа. Съвременният глобализъм, продукт на идеологията на капитала, се афишира освен в тоталната **доларизация на световната икономика**, но и в цялостния наш съпътстващ живот. Именно в резултат на настъплението му се събуждат националистическите рефлексии най-вече във Франция, Германия и Белгия, които ще потърсят все по-осезаемо сближение с Русия. Едно подобно развитие би рефлектирано и върху колебаещата се ориентация в избора между САЩ и Европа и би заставило България да преосмисли своето досегашно поведение, недопускайки да бъдем жертва на двоен стандарт в европейската ни интеграция, а да бъдем равнопоставени като стандарт на живот, изхождайки преди всичко от нашите национални интереси.

Идеята и стремежът за обединение на европейските национални партии и движения не е от вчера и все повече ангажира вниманието на европейската политическа класа, както и на професионалните политици. Разпадането на СССР наложи нуждата от коренно реструктуриране на международното политическо пространство върху новите идеологически **принципи на топологическата симетрия** преди всичко в това, че: идеологическата територия е в зависимост от идеологическия потенциал и всяко несъответствие между тях води до противоречие. Следвайки принципа на

най-малкото съпротивление, логично е да се предположи, че след наблюдаваното активизиране на проявите на национализма, добиващ нови очертания и възможности, ще последва неминуемо разширение чрез обединение. Все повече нарастващият интерес към социалните ценности и проблеми подказва, че обединението ще бъде осъществено върху основата на социалния солидаризъм в съзвучие с общоевропейската ценностна система.

Въпросът за същността на модерния евронационализъм е една опорна и многопосочна тема, която изисква сериозно проучване и реалистично виждане. При очертаващите се контури на единна и многообразна Европа – т.нар. Европа на отечествата, както твърдеше ген. Де Гол, простираща се от Атлантика до Урал, ще се наложи да се търси разумният баланс между интересите на всяка страна и зачитане на принципите на една нова социална философия, необременена от износени идеологически схеми.

Най-добрата гаранция за успеха на националната кауза ще бъде доколко сме солидарни и съпричастни с подема на останалите евронационалистически движения и главно с волята ни за борба както с безродния нихилизъм, така и срещу рецидивите на една сателитна психология, съчетана с онаследен робски манталитет. По този начин ние ще допринесем за съхранението на националната ни идентичност и самобитност.

Българският национален фронт, оставайки верен на своя национален инстинкт и родолюбиво чувство за принадлежност, винаги е давал предимство на значимостта на националната идея в синтеза на разрешаване на социалните проблеми в тяхната съвкупност и развитие. Чувството за социална справедливост, дълбоко вкоренено в нашите идейни разбираня, трябва

да е съвместимо с пазарния капитализъм, защото в противен случай той ще има смазващо въздействие.

Нуждата от **нова социална динамика и политическа проникателност** ни застава да преоценим налагащата се необходимост от политическа кристализация на нашата идеологическа самоличност, търсейки нова конструкция като съставна част от европейското национално движение.

Време е да се помисли за нивото на кадровия и финансов потенциал, с който

разполагаме, какво може да се направи в тази посока и как по-ясно и убедително да афишираме своето национално кредо, програма и своето собствено аз.

По този начин ние ще утвърдим себе си като отговорна политическа формация, оправдаваща надеждите, доверието и очакванията на мнозината наши симпатизанти и съмишленици, търсещи новата българска алтернатива.

*Живко Минков Михалев,
Шумен*

Посоки

Размисли на един емигрант

Законът и закончетата много добре ги разбирам. Само едно единствено нещо не зная – защо винаги съм страдащият. Като ученик дадох клетва на малолетния цар Симеон II, но Търновската конституция се замени с т.нар. Димитровска и... Според нея баща ми стана кулак, а аз – народен враг. Нито баща ми беше кулак, нито аз народен враг, затова напуснах България на 19 години. Борих се против комунизма на българо-сръбската граница и като войник в армията на САЩ.

След 40 години посетих нова демократична България с радост, че “сините” спечелиха, но отново разбрах, че са ограничени правата ми. Трябваше да плащам двойно като чужденец в хотелите и нямах право да се кандидатирам за кмет в моето село, защото идвам с американски паспорт и не съм живял пет години в България. Живял ли беше Георги Димитров пет години в България, за да потопи българската земя в българска кръв? 50 години съм живял в общество на демокрация. Това ли е демокрацията в България се питам...

*Генчо Нанков от с. Извор махала,
Рокстър, САЩ*

Княгиня Мария Луиза сред членове на БНФ, Инк. – Чикаго, САЩ, 2003 г.

По случай 60-годишнината от смъртта на Н. В. цар Борис III

Национално движение "Шести април" – Пловдив, организира посещение от 57 души с автобус до Рилския манастир за панихидата на Н. В. цар Борис III на 28 август т.г. Отделно 20 души в тридневен поход от Говедарци до манастира по пътя на цар Фердинанд се присъединиха към нас. Те бяха поздравени от Н. В. цар Симеон II, който ги награди с дипломи.

Княгиня Калина с игумена на Рилския манастир архимандрит Йоан

На панихидата бяха дошли освен Н. В. цар Симеон II, сестра му Н. Височество княгиня Мария Луиза, Н. В. княгиня Калина със съпруга си Китин Муньос, както и много официални лица. Имаше присъствие от цялата страна. Стари мъже и жени разказваха в двора спомени, случки и най-вече за деня на погребението на Н. В. цар Борис III, как цяла България беше в сълзи, като че ли с неговата смърт свършваха хубавите дни за нашата красива страна.

От ръководството на Национално движение "Шести април"

Представители на Движение "Шести април"

Инициативи на българската емиграция

След толкова години – осъществена мечта

Българската църква във Франкфурт – това е една мечта за десетки хора, които жадуват за късче духовна територия, напомняща им за родината. Начело на мечтите винаги застават ентузиастите. Каква ще бъде дията след тях – ще покаже времето напред...

Сред ентузиастите във Франкфурт на Майн в Германия е била винаги г-жа Лили Шмидт. Затова разговаряме с нея, за да съживим една от пътеките в общата дия на българите в Германия.

– Г-жо Шмидт, как се появи идеята за създаване на Българска православна църква в града, в който живеете вече толкова години – достатъчно, за да се почувствате дори германка...

– Желанието ми да имаме наша, българска православна църква във Франкфурт, живееше спотаено в мен наистина от много години. И ето, че на 3 декември 2000 г. успяхме да се съберем група вярващи българи, които живеят във Франкфурт на Майн и пред тях аз споделих тази своя дълго лелеяна мечта: да се обхванат под един покрив на нашата църква българите от града и околностите, да се опознаем, да бъдем заедно в пътя си към Бог.

– А не са ли много атеистите сред българите, живеещи в Германия? Все пак те са израснали в една страна, в която нямаше последователно религиозно възпитание.

– Именно на тези хора трябва да се помогне! Не упреквам никого – такива бяха времената, религията беше забранена в България, вероучението беше изхвърлено от училищната програма. Посещенията в църквите бяха зорко следени от “другарите” и незабавно санкционирани. Това време, слава Богу, отмина, но има празнина във въз-

питанието на младите хора, на които трябва да се помогне. Тук има много българи, едни са дошли да работят, други – да учат и т.н. Всички чужденци, живеещи във Франкфурт на Майн, имат своите църкви, само ние, българите, нямаме. Нуждаехме се от място, където бихме могли да се събираме, заедно да празнуваме нашите национални и църковни празници, заедно да се молим. Защото така и молитвите са по-силни. Трябва да покажем, че тук има българи, които не се срамуват от своя род и родина, защото в немалкото свободни години между турското робство и комунистическия режим, а и преди това българите са дали много на света. Нашите бащи и прадеди са известни със своето трудолюбие, почтеност, интелект и обич към родината.

– Как откликнаха сънародниците ни на тази идея – да бъде организирана българска църковна община във Франкфурт?

– Всички присъстващи възторжено приеха това начинание и така на 3 декември 2000 г. беше избрано първото църковно настоятелство към православната ни църковна община, приехме името “Св. княз Борис I”. За председател бе избран г-р Минчо Банковски. Следващите заседания на църковното настоятелство провеждахме по домовете си. Идеите узряваха с бързо темпо, все по-голяма ставаше необходимостта от помещение, където да бъдат извършвани и богослуженията.

– С какви възможности разполагате, за да реализирате вашата чудесна идея?

– Парите за закупуване на подходяща сграда нямаше, ето защо започнахме да търсим църква, в която да ни приютят, за да провеждаме нашите църковни служби, а също така и заседанията на църковното настоятелство. Естествено – без да пре-

чим на стопаните! И така, с Божията помощ, ни беше даден подслон от католическата църква, в която свещеник е отец Клазер. След като разбра за нашето желание, той прояви съпричастие към голямата ни потребност и даде съгласието си да ползваме храма извън времето на техните богослужения. Освен този голям жест на отец Клазер и на църковното настоятелство на католическия храм, разрешиха ни да ползваме и зала за сбирки на нашето църковно настоятелство. И всичко това без никакво заплащане!

– Впечатляващ факт! Вероятно всички там оценяват безкористната подкрепа на немската католическа църква!

Помощта от немска страна беше наистина огромна и всички сме дълбоко признателни. Тържественото откриване на църковната ни община беше на 2 юни 2001 г. Очакваният от нас свещеник Маринов не успя да дойде и се наложи всичко да се проведе без необходимия водосвет, това беше направено малко по-късно в самия храм. Започнахме и активна разгласа между българите. Един германски всекидневник – “Neue Presse”, отпечатваше редовно нашите съобщения за църковните служби и така вестта за начинанието ни бързо се разпространяваше, а посещенията на службите ставаха все по-многолюдни. Хубаво беше, че ние, българите, живеещи във Франкфурт, започнахме наистина да се опознаваме. След всяка служба се събирахме в друго помещение на храма на кафе, на чай и сладкиши, направени от посетителите. Имахме възможност да обменяме мисли, да се повеселим или да изживеем удоволствието да отбележим някой хубав български празник.

Нашите църковни служби не са всяка седмица, но никога не пропускаме да споменим за църковните ни и националните ни празници. Това се съпровожда винаги от съответните обяснения, редовно се съобщават и по-важни новини от България.

– Разкажете за някои от вашите чествания и за настроението, което те

носят – а може би и за неповторимото чувство за национална принадлежност на българите там...

– За Коледа организирахме прекрасно предпразнично тържество, на което имахме много посетители. Веселихме се до късно вечерта, а гост на тържеството ни беше отец Любомир от Берлин.

На 3 март 2002 г. организирахме тържествено честване на Освобождението на България. Стекоха се много богомолци, църковата беше изпълнена с българи. Великолената изява на г-н Г. Дивчев – солист на хора към църковната община, направи службата още по-възвисена и вълнуваща. Неговият прекрасен глас и прочувствено изпълнение дариха всички присъстващи с неповторима наслада и върховното удоволствие да почувстват величието на този голям български празник. Щастливи сме, че сред нас има такъв изключителен талант!

След службата в голямата зала на католическата църква се проведе и тържеството за 3 март. То беше открито с кратко слово от г-н Банковски, след това фолклорният ансамбъл “Славей” с ръководител г-жа Дагмар фон Гарние изпълни богатата програма от славянски хора и танци. Публиката беше очарована от умението и прекрасната игра на тези млади хора, които показаха съвършенство при изпълнението на българските танци, съчетани с красотата и великолепието на нашите носии. Присъстваха и германски граждани и всички останаха смяяни и възхитени от това, което видяха. А ние бяхме удовлетворени, че успяхме да покажем нещо българско, с което можем да се гордеем, а така също да покажем на гостите си традиционно българско фолклорно изпълнение.

С удоволствие искам да отбележа и датата 28 април 2002 г. – Цветница, този светъл пролетен български празник. Църковната ни служба се проведе по чист български обичай и всички посетители получиха върбови клончета, а отец Милко Маринов след богослужението поздрави онези от нас, които честваха и именния си ден в

мози прекрасен ден.

След службата в подходящо украсената зала отново се събрахме на традиционните вече кафе и чай със сладкиши. Имаше посетители и от по-далечни градове, създаде се задушевна обстановка и тържеството продължи до късно.

За отпразнуването на Възкресение Христово подготовката ни беше много солидна. Набавиха се специални свещи с чашки, великденски пъстри яйца и всичко друго, необходимо за провеждането на службата в полунощ.

– **На каква възраст са посетителите на тези църковни празници?**

– Огромна радост ни донесе фактът, че на Великден църквата беше пълна с младежи, възрастни хора и деца. Обикалянето на храма със запалени свещи, известяването от свещеника за Възкресението с призива “Христос воскрес”, взаимните поздравления, чуването с яйцата – трудно е да се опише колко тържествено и затрогващо беше това, че ние, българите, и на чужда земя с мислите си бяхме в своята Родина, там, където по абсолютно същия начин празнувах в тази свята нощ. Възрастните си припомниха младините, а младите научиха още нещо за неповторимото честване на Възкресение Христово! Възхитени и възвисени от преживяното, макар и в ранните часове на Великден, богри и доволни се прибрахме по домовете си. Душите ни бяха изпълнени с пречистващата Божия светлина и с благодарност за незабравимото изживяване на тази тържествена вечер!

Другата ни голяма мечта е за построяване на наш, български православен храм. Молим се с Божията помощ един ден тя да се осъществи. Дано!

■

Нови книги

Първа книга за “Българския Мандела”

Престижното издателство “Туенберг” в София пусна тези дни на пазара очакваната книга **“НЕПРИМИРИМИЯТ ИЛИЯ МИНЕВ – от първо лице и другите за него”**. В книгата са събрани много интересни автентични материали за живота и непримиримата борба на безспорно най-изстрадалия и най-заслужилия български дисидент Илия Минев, наричан справедливо “Българският Нелсън Мандела”.

Автор на книгата е **д-р Иван Гаджев** – наш сънародник от Детройт, Мичиган, известен с дългогодишната си работа за историята на българската емиграция. В продължение на повече от три десетилетия той преброди Америка нашир и надлъж и събра от нашите сънародници огромно количество автентични документи и факти за живота, борбите и възделенията на българската емиграция зад океана от края на XIX век до наши дни.

Очевидно именно материалите, събрани от д-р Иван Гаджев, в близко бъдеще ще пос-

лужат като сигурно градиво за задълбоченото и научно изследване на българската емигрантска история. Потвърждение на това е и първият том на мащабната **“История на българската емиграция в Северна Америка”**, който се появи на бял свят в края на юли т.г. С тази книга се поставя и началото на поредица от нови издания на “Института за история на българската емиграция в Северна Америка”, основан от доктор Гаджев в Детройт преди повече от десет години. Амбициозният проект на автора предвижда тези издания да се превърнат в истинска и безпристрастна панорама за живота и съдбата на хиляди българи, намерили своята втора родина в далечна Америка. “Имам обичая, споделя д-р Иван Гаджев, да записвам изповедите на десетки нашеници в Америка, оставили трайна диря в живота на нашата емиграция. По този начин съм запазил паметта на достойни личности, които в близко време ще публикувам. Сред тях са и спомените на Илия Минев, прекарал зад решетките на комунистическите затвори це-

ли 33 години и останал непреклонен от репресиите и мъченията.”

Освен личната изповед на самия Илия Минев за неговия граматичен живот, авторът Иван Гаджев публикува и десетки автентични документи, които правят разказа още по-убедителен и достоверен. Специален интерес за читателите в чужбина представяват публикуваните спомени на близки съратници на Илия Минев, като Христо Сватовски, Екатерина Маркова, Едуард Генев, г-р Панайот Панайотов и Петър Семерджиев, които живеят като политически емигранти, Минка Статева и Божидар Статев.

Изключително болезнени са автентичните материали за последните дни от живота на изстрадалия дисидент, когото Илия Минев прекарва на смъртния одър, забравен и изоставен от “българската демократична общественост”. *“Но макар и да умря в забрава – отбелязва Иван Гаджев, – Илия Минев ще си остане българският Нелсън Мандела, пионерът на българското дисидентство, политическият затворник с най-дълъг стаж в комунистическите затвори. Ние вече забравихме имената на редица от онези, които участваха в демократичните промени. Времето обаче доказва, че Илия Минев ги надживя!”*

С издаването на книгата “Непримиримият Илия Минев” авторът Иван Гаджев, който през 1990 г. покани на свои разноски в Америка заслужилния дисидент, дава своя личен принос за попълването на белите полета в новата ни история. Очевидно книги от такъв характер първа ще бъдат оценявани от нашата общественост като достоен принос за осмислянето на посоките от нашето близко минало и от промените в българското общество в наши дни. Безспорно книги с такъв характер трайно ангажират вниманието и на българските емигранти, които макар и далеч от родината, продължават да живеят с проблемите и възжеланията на своя народ.

Нашите емигранти в Америка могат да си набавят книгата “Непримиримият Илия Минев”, като изпратят заявките си на адрес:

За България: г-р Иван Гаджев, бул. “Гоце Делчев” 2, гр. Гоце Делчев 2900, тел. 0751/208 00 – цена 15 лв.

За САЩ: Dr Ivan Gadjev, 25043 Lyncastle Lane, Farmington Hills, MI 48336-1566, USA

Цената на книгата, включително пощенските разноски за изпращането ѝ, възлиза на 20 щатски долара, които трябва да бъдат изпратени на посочения адрес.

Иван Марков

Редакционни съобщения

Във редовния брой 6 на списание “Борба” през месец декември 2003 г. ще бъде публикувано окръжното на БНФ за насрочване на 29-ия редовен двугодишен конгрес на организацията, който ще се проведе през 2004 г. във България.

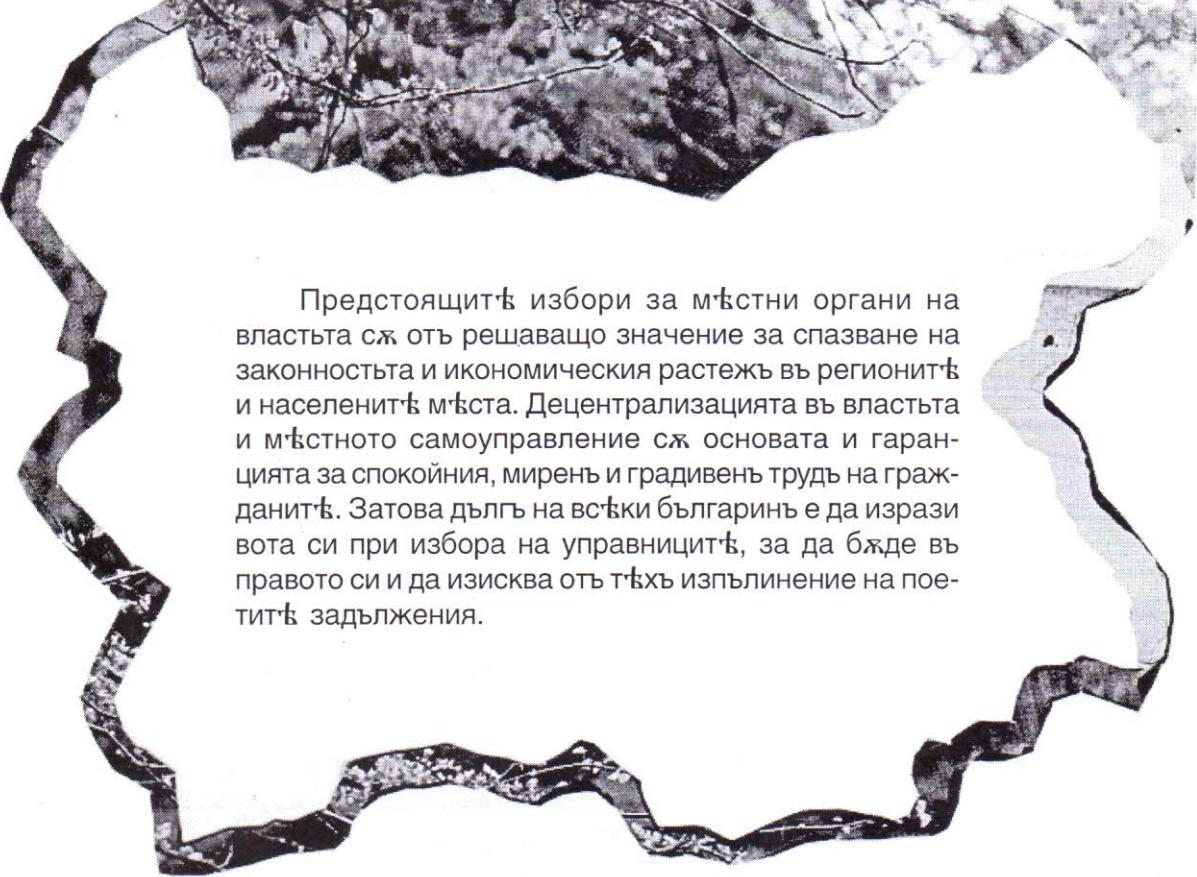
Той ще бъде първият конгрес на българската политическа емиграция, проведен във Родината.

За кореспонденция молим да използвате адреса на представителството във България, а за телефаксова връзка – този на офиса във София.

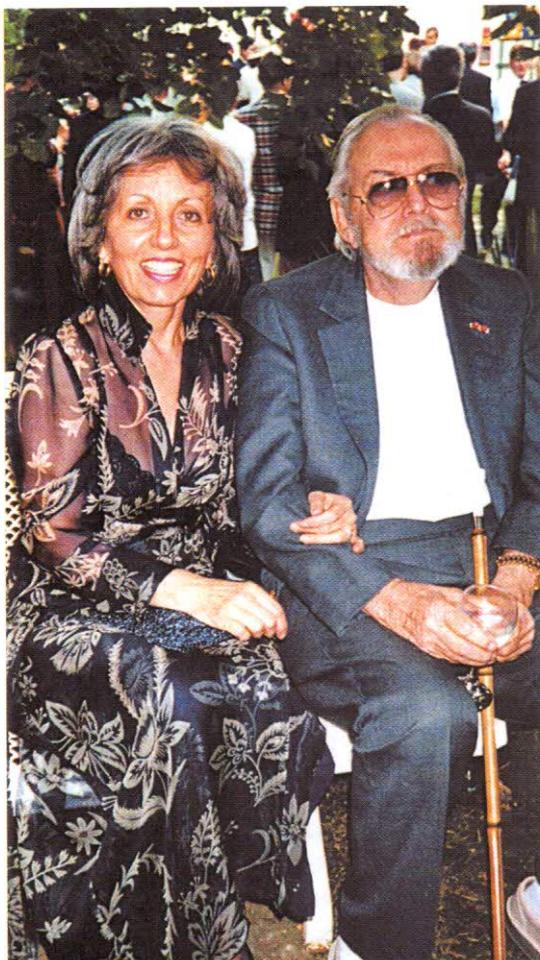
Български национален фронт, Инк., Представителство във България:

ул. “Алабакъ” 21, Б-блово 4470 – Гошко Петровъ Спасовъ

Офисъ: София, ж.к. “Сердика”, бл. 18А, вх. Е, ет. 1, ап. 107, тел./факсъ: (02) 822 35 31

Предстоящитѣ избори за мѣстни органи на властѣта сж отъ решаващо значение за спазване на законността и икономическия растежъ въ регионитѣ и населенитѣ мѣста. Децентрализацията въ властѣта и мѣстното самоуправление сж основата и гаранцията за спокойния, миренъ и градивенъ трудъ на гражданитѣ. Затова дългъ на всѣки българинъ е да изрази вота си при избора на управницитѣ, за да бжде въ правото си и да изисква отъ тѣхъ изпълнение на поетитѣ задължения.

БЪРБА®

ЗА НОВА БЪЛГАРИЯ

Д-ръ Димитър (Джеймс) Велков е българин, прекарал повече от 50 години в политическа емиграция. Благодарение на своята работоспособност и находчивост привлича вниманието на дъловити сръди и се издига до икономическия връх на супербизнесмен. Той е съхранил дълбоко в душата си родолюбие и патриотизма, макаръ и далеч от отечеството си.

Неговата подготовка, решителност и постоянство го утвърждават като гражданин на свѣта. Строител на градове в Канарскитѣ острови, кждето е отличен за приноситѣ му въ развитието на туризма въ Испания. Получава званието Почетен президент на Центъра за информация и туризъм въ Санта Круз де Тенерифе.

Животъ, изпълнен съ инициативи на дѣлови човѣкъ. Основател и почетен председател на Българската лига за правата на човѣка и на Българския помощен комитетъ за емигрантитѣ въ Римъ. Основател на фондъ "Човѣшки права въ Източна Европа" въ университета на Вермонтъ – САЩ. Членъ на Българското академично дружество "Д-ръ Петъръ Беронъ" въ Мюнхенъ и др.

За д-ръ Джеймс Велков воденето на страната към истинска пазарна икономика е процесъ, въ който инвестицитѣ и професионализмитѣ сж най-добриятъ пжтъ въ развитието на гражданското общество.

Подкрепянъ и разбираенъ отъ неговата спжтница въ живота – г-жа Снежана Велкова, достойна българка и любѣща съпруга, той и днесъ е съпричастенъ къмъ живота въ България и къмъ българитѣ, живѣещи извънъ страната. Патриотичното му чувство го мотивира да бжде все така полезенъ на своето отечество.

Като дългогодишенъ членъ на БНФ, Инк., той подпомага програмата и идеитѣ на организацията да проникнатъ въ съзнанието на обществото безъ политически пристрастия – демократични, национални по духъ, социални по съдържание и чужди на лѣва или дѣсна диктатура.

Настоящото извънредно списание "Борба" е предназначено да достигне до много български граждани съ безкористната финансова помощ на сем. Снежана и Джеймс Велкови.

БОРБА

* * *

**Щомъ въ синьото на мрака победенъ
деньтъ далечъ отъ злото се стопява,
съ прегръдка горда, полетъ вдъхновенъ —
доброто въ тѣхъ сждбата ни дарява.**

*Изъ "Полетъ" – стихотворение,
посветено на сем. Снежана и Джеймс Велкови
отъ Виолета Борисова*